

In het huis van mijn Vader

DE JAREN VOOR DE SCHUILPLAATS

In het huis van mijn
Vader

Corrie ten Boom

IN HET HUIS VAN MIJN VADER

Copyright © 2013 Corrie ten Boom Fonds

Original Copyright © 1976 by Corrie ten Boom and Carole C. Carlson

All rights reserved

Originally published under the title: In my father's house

Copyright © 2013 Nederlandse uitgave: Uitgeverij Gideon

Auteur: Corrie ten Boom

Vertaling: L. Reimeringer – Baudert

Omslagillustratie: Cees Costerwijk

Ontwerp en typografie: Iddo Hoekstra

Jaar van uitgave: 2013

Uitgave: Uitgeverij Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN: 978-90-5999-044-9

NUR: 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank, of doorgegeven in welke vorm of op welke wijze dan ook – elektronisch, mechanisch, gekopieerd, gescand of op enige andere wijze – behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording, scanning, or other – except for brief quotations in critical reviews or articles, without the prior written permission of the publisher.

Toen mijn ouders trouwden – vele jaren geleden – kozen zij Psalm 32:8 als hun ‘levenstekst’.

Zij waren er zeker van dat dit Gods belofte voor hen was, waarop zij altijd konden vertrouwen.

‘Ik leer en onderwijs u aangaande de weg die gij gaan moet;
Ik raad u; mijn oog is op u.’

... Die belofte werd ook voor mijn leven de zeer speciale leidraad.

Corrie ten Boom

in: *Zwerfster voor God*

Inhoud

Voorwoord	9
1. Erfenis	11
2. Vijf jaar is niet te jong	23
3. In het klein begonnen	37
4. Iedere leeftijd heeft liefde nodig	47
5. Kleine rakkers	57
6. Rond de ovale tafel	71
7. Zeventien en nog zo veel te leren	81
8. Het beste komt nog	93
9. Liefde en gezond verstand	103
10. Hulpverlening	119
11. Binnen en buiten de hologemakerswinkel	127
12. Alles is in orde... totdat het gaat regenen	139
13. De rode-petten-club	151
14. Zelfs de minste van hen...	173
15. Leaders en blunders	181
16. Veiligheidsspelden aan uniformen	193
17. Tegenstand!	207
18. '... Hij nam mijn hand'	215

Voorwoord

Nu weet ik dat herinneringen de sleutel zijn, niet voor het verleden, maar voor de toekomst. Ik weet dat de ervaringen in ons leven, wanneer wij ze door God laten gebruiken, de mysterieuze en volmaakte voorbereiding worden voor het werk dat Hij ons te doen zal geven.

Corrie schreef dit in *De Schuilplaats* zonder te beseffen dat het de inleiding tot dit boek zou worden. Toen ik met Corrie samenwerkte, haar volgde door Amerika en bij haar logeerde in Nederland, zag ik haar onder zeer verschillende omstandigheden. Het verwondert mij steeds opnieuw hoe de Heer haar gebruikt. Op een dag baden mijn man Ward en ik met haar in een kleine zijkamer van een grote zaal. Zij zag grauw van pijn en vermoeidheid. Toen zij naar het podium liep en voor vierduizend mensen sprak, was haar stem vast en haar boodschap bezielend. Zij was – en blijft – een levend voorbeeld van de wijze waarop Gods Geest werkt door hen die zich Hem ter beschikking stellen.

Maar toen *In het huis van mijn vader* groeide, trof het me in toenemende mate dat dit meer was dan een verzameling herinneringen – meer dan heimwee naar een rijk leven in het verleden. Hier waren de unieke lessen van een gezin dat zich op een

toekomst voorbereidde, een toekomst die de macht van Gods liefde en kracht nodig zou hebben.

Als wij leven in de tijd waarin, zoals wij geloven, Gods plan voor de planeet aarde zijn voltooiing nadert – wanneer het nieuwe begin, dat Jezus beloofde, zal plaatsvinden – dan heeft ieder persoonlijk én ieder gezin het patroon voor het leven in deze tijd nodig.

Nooit eerder zijn in de geschiedenis van de mensheid richtlijnen van groter belang geweest dan nu.

Het werd me steeds duidelijker hoezeer de verschillende periodes van Corries leven van toepassing zijn op het moderne leven, terwijl ik las en genoot van deze heerlijke ‘vroegere jaren’. Ik heb zo veel geleerd voor mijn eigen leven en gezin, terwijl ik met Corrie ‘in het huis van mijn vader’ leefde. Laten we daar samen op bezoek gaan...

Carole C. Carlson

1. Erfenis

‘Opmerkelijk, buitengewoon... Pieter, waar heeft de kokkin aardbeien gevonden midden in de winter?’ De Hollandse koopman wenkte zijn huisknecht en wees naar het sappige fruit in de zilveren compoteschaal. Zelfs in de huizen van de zeer rijken was dit in het begin van de negentiende eeuw een geweldige delicatessen. ‘Het is de tuinman, meneer... Ten Boom. Hij doet miraculeuze dingen in die broeikas van hem.’

‘Ten Boom, zeg je. Hmm. Dat moet ik onthouden. Verbaazingwekkend! Breng me nog wat, Pieter, met veel slagroom.’

Mijn overgrootvader Ten Boom kweekte die dikke aardbeien in de koude maanden, terwijl kinderen met blozende wangen over de sloten schaatsten. Hij was geen gewone tuinman, maar een bekwaam vakman, die de grond verzorgde zodat er wonderen ontstonden. Hij experimenteerde met planten, droeg ze heen en weer tussen de ijskelder en de broeikas, totdat hij het fruit kreeg dat op de tafel van zijn werkgever kwam, één van de rijkste mannen in Hofstede, Bronstede en Heemstede.

Die eenvoudige aardbeien behoedden mijn overgrootvader voor de gevangenis!

Het was in de tijd van Napoleon. Europa sidderde onder de aanvallen van de boosaardige kleine man van Corsica, die als

een pronkende pauw op het continent rondstapte, overwin-
nend in de oorlog. De Franse keizer overwon land na land en
dwong de mensen zich aan hem te onderwerpen. De regering
van Nederland werd beheerst door Napoleons volgelingen en
hun regime van onderdrukking.

Mijn overgrootvader was een onafhankelijk man. Hij bezat
durf, maar niet veel tact, vrees ik. Hij weigerde zich te onder-
werpen aan mannen die anderen de vrijheid ontzegden. Echter,
de Hollanders hadden in die tijd maar twee alternatieven:
of zij gehoorzaamden degenen die de trots rondstappende
dictator dienden, of zij moesten een soms heel zware straf onder
ogen zien. Tyrannie vraagt in elke periode van de geschiedenis
getrouwheid van de mensen.

Op een zondag ging overgrootvader naar zijn kerk en hoorde
de predikant het aanvangslied opgeven. Het was een vers uit
Psalm 12, maar toen de betekenis van de woorden tot de gemeente
doordrong, zweeg de ene stem na de andere. Zij beseften dat
het een opvallende beschrijving van hun politieke situatie was.
Niemand durfde verder te zingen.

Maar overgrootvader en de predikant zongen luider, een uit-
dagend duet:

*De boze keurt zich vrij van alle banden
en draaft rondom, terwijl hij 't land beroert,
daar 't snoodste volk de teugels krijgt in handen
en tot de top van eer wordt opgevoerd.*

Bedroefde harten en zwijgende stemmen werden bemoedigd
door de dapperheid van de predikant en de tuinman, die moed
toonden.

Toen het bericht van de verraderlijke uitdagendheid van Ten Boom de autoriteiten bereikte, kreeg hij een oproep om op het raadhuis te verschijnen. Hij moet hebben geweten wat de gevolgen zouden zijn, toen hij de dienstdoende officier aansprak.

‘Wat wensen de heren Snotneuzen van mij?’

Eerst daagde hij het regime uit. Nu gooide hij die verachtelijke naam zijn aanklagers naar het hoofd!

Maar wat hebben aardbeien met dit alles te maken? Voordat overgrootvader veroordeeld of naar de gevangenis getransporteerd kon worden, kwam zijn werkgever, die een zeer invloedrijk burger was, tussenbeide en hij werd vrijgesproken. (Een tuinman kon in de gevangenis geen vruchten kweken, nietwaar?)

Mijn vader vertelde ons deze geschiedenis van overgrootvader en diens persoonlijke uitdaging van het napoleontische bewind met een gevoel van trots.

‘Ik ben blij dat hij een echte man was,’ zei vader. Meer dan honderd jaar later, toen de mensen tegen vader zeiden: ‘Houd ermee op, Joden in huis te nemen, je zult in de gevangenis komen,’ antwoordde hij: ‘Ik ben te oud voor het leven in een gevangenis, maar als dat zou gebeuren, dan zal het mij een eer zijn mijn leven te geven voor het oude volk Gods, de Joden.’

Van geslacht tot geslacht

Willem ten Boom, mijn grootvader, was niet zo sterk als zijn vader. Daarom koos hij een beroep dat lichamelijk niet zwaar was. In 1837 kocht grootvader een klein huis in Haarlem, voor vierhonderd gulden, en begon een horlogemakerszaak.

In 1844 kreeg grootvader bezoek van zijn predikant, ds.

Witteveen, die een speciaal verzoek had. ‘Willem, je weet dat de Schrift ons zegt te bidden voor de vrede van Jeruzalem en om zegen voor de Joden.’

‘O ja, dominee. Ik heb Gods oude volk altijd liefgehad – zij gaven ons onze Bijbel en onze Heiland.’

Dit gesprek was het begin van een gebedskring, waar grootvader en zijn vrienden voor het Joodse volk baden. Dat was onder christenen in die tijd een ongewoon iets. De Joden waren over de hele wereld verspreid, zonder eigen land of nationaliteit. Jeruzalem was een door eeuwenlange twisten verscheurde stad. De aandacht van de wereld was niet gericht op het Midden-Oosten, en toch kwam een kleine groep Hollandse gelovigen in een klein huis in Haarlem, in een horlogemakerszaak (later de BÉjé genoemd) bijeen om de Schrift te lezen en voor de Joden te bidden.

Op zijn goddelijke wijze, die ons menselijk begrip te boven gaat, beantwoordde God deze gebeden. Het was in hetzelfde huis, precies honderd jaar later, dat grootvaders zoon, mijn vader, vier van zijn kleinkinderen en een achterkleinzoon werden gearresteerd, omdat zij hielpen het leven van Joden te redden gedurende de Duitse bezetting van Nederland.

Een andere trotse dictator, nog arroganter en verwaasder dan Napoleon, had het plan opgevat alle Joden ter wereld te vernietigen. Toen Nederland door het leger van Hitler werd overheerst, werden vele Joden gedood.

Omdat zij Joden hielpen en verborgen, zijn mijn vader, de zoon van mijn broer, en mijn zuster allen in de gevangenis gestorven. Mijn broer overleefde zijn gevangenschap, maar stierf spoedig daarna. Alleen Nollie, mijn oudere zuster, en ik brachten het er levend vanaf

Zo vaak vragen wij ons af waarom God bepaalde dingen in ons leven laat gebeuren. Wij proberen onze levensomstandigheden te begrijpen, en steeds weer komt diezelfde vraag in ons op. Maar de dwaasheid Gods is zo veel wijzer dan onze wijsheid.

Van geslacht tot geslacht, met dingen die in het klein beginnen, heeft Hij een doel voor hen die Hem kennen en vertrouwen.

God heeft geen problemen – alleen maar plannen!

Eerst moeder

Mijn moeder was een vrouw met gevoel voor humor, vol van liefde en een knap uiterlijk. Zij had dik, donker krulhaar en prachtige blauwe ogen – een ongewone combinatie voor een Nederlandse. Zij kwam uit een groot gezin, en verloor haar vader kort nadat haar moeder het leven had geschonken aan het achtste kindje. Toen zij nog heel jong was, moesten haar moeder en haar broers en zusters in hun eigen onderhoud voorzien.

Eén van haar zusters, Jans, begon een kleuterschool (toen nog bewaarschool geheten), en Cor (mijn moeder) en een andere zuster, Anna, werden haar hulpen. Ik ben ervan overtuigd dat deze ervaring mijn moeder later van pas kwam bij de opvoeding van haar eigen kinderen, toen ze klein waren.

Toen Jans naast haar kleuterschool ook een zondagsschool begon, werkte zij samen met een jonge theologiestudent, Hendrik Wildeboer, die haar speciale vriend werd. Cor werd opgemerkt door een knappe leider van de zondagsschool, Casper ten Boom geheten, en al gauw vonden zij een punt van overeenstemming: zij waren op dezelfde dag jarig – 18 mei.

De romance tussen Cor en Casper groeide. Toen Cor naar Harderwijk reisde om haar grootmoeder te bezoeken, voelde Casper zich zo eenzaam dat hij haar de volgende dag achterna reisde.

Ongeveer vijftig jaar later bezocht ik met vader het schilderachtige plaatsje Harderwijk.

Toen wij door de Bruggestraat liepen, zei vader: ‘Hier heb ik je moeder ten huwelijk gevraagd. De bestrating bestond toen uit keien in plaats van klinkers, maar veel van de oude huizen en de Vispoort zijn nog net zoals ze waren.’

Hij dacht aan zijn jeugd, die voorbij was, en aan zijn liefde voor de vriendelijke vrouw met de lachende ogen.

‘Zei moeder direct “ja”?’ vroeg ik.

‘Nee, pas de volgende dag. Ik heb die nacht haast niet geslapen.’

Toen ik hem vroeg of hij zijn besluit om moeder te trouwen ooit had betreurd, zei hij met vaste stem: ‘Nooit! Tot de laatste dag van haar leven heb ik evenveel van je moeder gehouden als die dag in Harderwijk. We hadden geen gemakkelijk leven – er was veel verdriet – maar God heeft ons geleid door zijn allerbijzonderste voorzienigheid.’

Een kleine horlogezaak

Grootmoeder stierf kort voordat vader en moeder trouwden. Vader was toen een horlogezaak begonnen in een klein huis in het hart van de Joodse wijk in Amsterdam.

Op een dag kwam er een klant, die predikant was in Lady-smith, Zuid-Afrika. Hij kwam de winkel in en vroeg vader een uurwerk en een luidklok te leveren voor zijn kerktoren. Dat

was een geweldige bemoediging voor een jonge zakenman. De order was gemakkelijk uit te voeren. Alles wat vader moest doen, was naar de fabriek in Noord-Brabant gaan en zijn keus maken. De fabrikant zorgde voor de levering, en de winst van die verkoop leverde zoveel op dat het jonge paar kon trouwen.

Oom Hendrik, de man van tante Jans, was predikant in een dorpje bij Amsterdam. Moeder en vader gingen daar eerst naar het gemeentehuis om hun burgerlijk huwelijk te laten inschrijven. De beampte op het gemeentehuis, die hen trouwde, dacht dat zij ‘voornamen mensen’ waren, omdat zij uit Amsterdam kwamen. Hij probeerde heel plechtig te doen, op een manier die paste bij een deftig paar, en begon zijn toespraak zo deftig mogelijk.

‘Geachte bruid en bruidegom... u bent thans... u bent thans bijeen... u bent thans hier bijeen...’ Hij zweeg, keek rond en barstte in tranen uit.

Vader zei: ‘Ik ben zeer getroffen door uw woorden en uw tranen. Maar we zouden graag getrouwd willen worden.’

De arme man bracht de plechtigheid op de één of andere manier tot een goed einde, maar oom Hendrik leidde de eigenlijke huwelijksinzegening in zijn kerk – zonder tranen.

De jonggehuwden betrokken na hun bruiloft een armoedig huisje in Amsterdam. Waarschijnlijk was het maar goed dat de diepgeroerde klerk van het gemeentehuis niets van hun geringe middelen wist!

Moeder had gedroomd van een huis met een tuintje, want zij hield van bloemen en de schoonheid van kleuren.

‘Ik vind het heerlijk om veel van de hemel te zien,’ zei ze soms.

De hemel was er, als zij ver genoeg uit het raam leunde om die

te kunnen zien in de smalle straat waar het oude huis stond. Hun kleine behuizing had één kamer op elke verdieping, met versleten meubels die mijn grootmoeder hun had nagelaten.

Er was weinig geld, maar heel veel geluk.

De omgeving van Joodse mensen maakte het voor vader mogelijk deel te nemen aan hun sabbatvieringen en andere feestdagen. Hij bestudeerde het Oude Testament en hun Talmoed met hen en kreeg gelegenheid om over de vervulling van de oudtestamentische profetieën in het Nieuwe Testament met hen te praten. Mijn vaders liefde voor het Joodse volk groeide in de Joodse wijk van Amsterdam gedurende die eerste jaren van hun huwelijk. Vader en moeder leefden aan de rand van de armoede, maar hun tevredenheid was niet afhankelijk van hun omgeving. Hun verhouding tot elkaar en tot de Heer gaf hun kracht.

Kinderen

Toen de eerste baby werd verwacht, was moeder blij dat zij had leren naaien. Ze had een oude naaimachine geërfd van haar moeder, en ieder ogenblik dat zij vrij kon maken, naaide ze kleertjes voor de baby. Een Joodse vrouw die boven hen woonde, kon haar nieuwsgierigheid niet bedwingen en vroeg moeder of zij naaister was. 'Nee,' zei moeder trots, 'maar ik verwacht mijn eerste baby. Kijkt u eens: dat jurkje heb ik gemaakt.' Voorzichtig liet zij een klein jurkje zien.

De Joodse vrouw was verbaasd. 'Maar u naait de kleertjes toch niet voordat de baby er is? Dat is God verzoeken!'

Moeder was verwonderd, maar dat belette haar niet om verder de komst van de baby voor te bereiden. Wel begon zij te begrijp-

Moeder met Willem en Betsie